

Dokument nr. 8:111

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Andersen, Per Roar Bredvold, Robert Eriksson, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen

Forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Andersen, Per Roar Bredvold, Robert Eriksson, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen om nødvendige endringer for å skape nødvendig tillit mellom befolkningen i rovdyrutsatte områder og myndighetene

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er for tiden rekordstore rovdyrbestander mange steder i landet. Dette medfører et høyt konfliktnivå og en uakseptabel situasjon i forhold til dyrevern, utmarksnæringer og livskvaliteten til folk flest. Livskvalitet knyttet til trygg bruk av naturen er en grunnleggende verdi som mange steder er i ferd med å bli svekket. Denne våren har brakt rekordstore bestander av rovdyr i Elverum, Lierne, Meråker, Saltdal og Pasvikdalen. Kun det jerveproblemet som kunne ha blitt svært høyt flere steder, men spesielt i Saltdal, har etter forslagsstillernes oppfatning møtt en tilfredsstillende håndtering.

Flere av våre rovviltarter, særlig ulv og bjørn, har langt større bestander i Sverige og Finland enn i Norge. Dermed er svensk og finsk rovviltforvaltning av største betydning for den samlede forekomsten av artene. Våren 2001 vedtok Riksdagen i Sverige et forslag fra Den svenske regjeringen om fremtidige målsettinger for rovviltforekomsten i Sverige (R.prp. 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik). For gaupe, bjørn og kongeørn ble det satt minimumsnivåer omtrent som dagens bestandsnivå i Sverige, mens det for jerv og ulv ble bestemt foreløpige etappemål som omtrent innebærer en dobling av dagens bestander. Minimumsnivåene skal betraktes som det minste antall ynglinger som årlig skal finne sted i Sverige.

Bestandsstatus og bestandsutvikling

Etter forslagsstillernes mening er en av de store konfliktene i rovviltdebatten diskusjonen om bestandsstørrelse. Lokale vurderinger om lokale forhold og bestandstall blir i for liten grad tatt hensyn til når de offisielle tallene blir fastlagt. Regjeringen har også pekt på behovet for å fremskaffe mer nøyaktige bestandstall for flere rovdyrarter.

Vedtatt bestandsmål

Under Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004), vedtok flertallet bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre følgende nasjonale bestandsmål:

Ulv:	3 årlige ynglinger.
Bjørn:	15 årlige ynglinger.
Jerv:	39 årlige ynglinger.
Gaupe:	65 årlige ynglinger.
Kongeørn:	850-1 200 hekkende par.

Bestander vinteren 2005-2006

Tallene er hentet fra NINA og Skandulv:

Ulv:	2 norske ynglinger og 2 norsk/svenske ynglinger. Til sammen 41 ulver er registrert i Norge denne vinteren.
Bjørn:	3-6 ynglinger de siste årene. Til sammen mellom 35-55 bjørn antas å oppholde seg i landet.
Jerv:	62 ynglinger. Stabilt høyt og over bestandsmålet siste tre år. Til sammen består bestanden av ca. 330 individer.
Gaupe:	51-56 familiegrupper. Totalt mer enn 300 gauper i Norge.
Kongeørn:	850-1 200 hekkende par og dermed på bestandsmålet.

Forslagsstillerne vil påpeke at det er knyttet usikkerhet til å bruke antall ynglinger som mål på bestandene. En del ynglinger vil aldri bli registrert, og dette vil bety at det reelle antallet dyr kan bli høyere enn det bestandsmålene tilsier. Lokale fagfolk og lokale myndigheter må alltid tas med i drøftingene når en skal bestemme metodene for bestandsregistrering, og når en skal vurdere resultatene.

Under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), mente Fremskrittspartiet og Senterpartiet at det ikke var riktig å øke bestandsmålene for flere rovviltarter, slik flertallet gikk inn for, samt at det ved behov skulle åpnes for jakt og uttak av skadedyr selv for bestandsmålene blir nådd.

Nødvergeretten

Interessen for å jakte, synker sterkt i områder med rovvildt. En av grunnene til dette er faren for å miste jakthunden, slik mange jegere i Østfold og Hedmark har gjort de siste par årene. Dette har ført til at harejakt med hund er sterkt redusert i disse fylkene. Forslagsstillerne viser til at jakt og fiske er en kilde til livskvalitet, fysisk utfoldelse og rekreasjon både for distrikts- og bybefolkningen. Redusert utleie av jaktterreng medfører også et økonomisk tap for grunneierne. Det kan også vises til tilfeller der rovvildt har angrepet hunder, mens de har stått fastbundet på gårdsplassen hjemme. Nationen meldte den 18. mai 2006 at bjørnen tok elg på innmarken til bonde Petter Økseter i Strandbygda på Elverum. Angrepet skjedde bare 100 meter fra sandkassen til barna på 2 og 4 år. Når rovvildt blir så lite redd for mennesker at de praktisk talt kommer inn på gårdsplassen, er det grunn til å reagere.

Under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), uttalte komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, at man ønsket at det skulle utredes om nødvergeretten også bør omfatte hund som direkte angripes av rovvildt. Det bør etter forslagsstillerne oppfatning vurderes hvorvidt nødvergeretten også bør gjelde når rovvildt kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort.

Forslagsstillerne holdning

Forslagsstillerne viser til den vedtatte St.meld. nr. 15 (2003-2004), med bestandsmål som betyr økt forekomst av store rovvildt i Norge. Samtidig var redusert konfliktnivå et høyt prioritert mål med den nye forvaltningen. Disse to målene innebærer en formidabel utfordring. Suksess i dette arbeidet krever en forvaltning som legger til rette for og stimulerer til lokal deltagelse og reell regional politisk medbestemmelse.

Forslagsstillerne mener at Stortingets vedtak, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004), og departements forslag til forskrift, ikke har lyktes i å legge til rette for

en forvaltning som kan skape økt tillit og redusert konfliktnivå. Tvert imot kan det tyde på at forskriften med sine klare begrensninger av rovviltmyndenes handlingsrom og manglende bidrag til alminneliggjøring av forvaltningen av store rovvildt, fører til økt mistillit mellom lokalbefolkning og sentrale myndigheter. I stortingsvedtaket ble det også opprettet en ulvesone øst for Glomma. Til tross for ulvesonens anselige størrelse, har det funnet sted en fortetning av ulv i noen få kommuner rundt Elverum. Dette kunne etter forslagsstillerne oppfatning umulig ha vært flertallets hensikt under behandlingen av Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Både lovverket og ny forskrift for forvaltning av rovvildt må tilpasses det store behovet for økt tillit, mer samarbeid og bedre kommunikasjon mellom alle parter i rovvildtforvaltningen. Det betyr at de regionale rovviltmyndene må få et meningsfylt handlingsrom som kan brukes til å bygge en tillitvekkende rovvildtforvaltning nedenfra, i samarbeid med lokale myndigheter og berørte aktører i lokalsamfunnet.

Forslagsstillerne mener at dagens rovvildtforvaltning fungerer dårlig, siden lokale og regionale vedtak ofte blir gjenstand for ankebehandling og omgjort. Lokale vedtak fattet av rovviltmyndene blir dermed ikke gjennomført. Lokalsamfunnet må få delta mer aktivt i rovvildtforvaltningen. Det var en målsetting som også ble fremhevet i St.meld. nr. 15 (2003-2004). Forslagsstillerne mener at de vedtatte virkemidlene bare i liten grad bidrar til å oppnå dette. De som kjenner problemene ut fra egen erfaring, må ha sterkere innflytelse over hvordan den praktiske forvaltningen skal være. Det er derfor nødvendig å innføre mer lokal forvaltning. Større åpning for lisensjakt på rovvildt vil kunne gi god virkning. Rovdyrene ville få tilbake mer naturlig skyhet, og det blir mulig å ta ut de dyra som gjør mest skade før skadene blir for store.

Etableringen av seks store regioner gir, etter forslagsstillerne syn, for liten lokal forankring. Med 4-7 berørte fylker i hver av rovviltregionene, vil hvert fylke få maksimalt én representant i de regionale rovviltmyndene. Regionene har dessuten for tilfeldige grenser. Det er viktig at også ulveforvaltningen innlemmes i de regionale nivå. En viktig forutsetning er at vedtak kan gjøres raskt når en situasjon med fare for store skader av rovvildt oppstår, samt at det i større grad må bli åpnet for jakt før bestandsmålene blir nådd.

For å sikre økt lokal forankring, bør man foreta en ny gjennomgang av rovviltregionene. Forslagsstillerne er av den formening at forvaltning av rovvildt bør skje regionalt/lokalt, hvor en folkevalgt rovviltmynd fatter endelige avgjørelser om jakt og uttak av rovvildt som gjør skade, eller skaper utrygghet for befolkningen. Forslagsstillerne har tillit til folkevalgte på lokalt nivå, og mener at disse er seg sitt ansvar be-

visst og klarer å forvalte rovdyr på en skikkelig måte som ivaretar befolkningens interesse. Forslagsstillerne er av den formening at beslutningene foretatt av rovviltnemndene bør være endelige så lenge uttaket skjer innenfor de nasjonale måltall.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for fleksibel forvaltning av rovdyrpolitikken og legge til rette for stimulering til reell regionalpolitisk medbestemmelse. Beslutningene foretatt av rovviltnemndene bør være endelige og nemndene må få full tilgang

til virkemiddelapparatet og Statens naturoppsyns kompetanse.

II

Stortinget ber Regjeringen gi Mattilsynet myndighet til å kreve at skadedyr tas ut når dette er den mest hensiktsmessige løsningen for å forhindre dyretragedier og beitenekt. Dette må gjelde både bufé og rein.

III

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av viltloven § 11. Herunder bes det om at nødvergeretten endres i tråd med de endringer som er gjort i Sverige, og utvides til å gjelde rett til nødverge ved rovdyrangrep mot hund, og når rovdyr opptrer aggressivt på innmark.

16. juni 2006

